

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksb.: Svein Einar Stuen
e-post: fmnosos@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 52
Vår ref: 2013/3395
Deres ref: 201302180-69
Vår dato: 02.09.2014
Deres dato: 26.05.2014
Arkivkode: 562

Uttalelse med innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Helligvær vindkraftverk i Bodø

Vi viser til oversendelse fra dere av 26.05.2014, samt e-post av 27.08.2014 vedr frist for uttalelse fra Fylkesmannen. Vi viser også til innspill herfra av 17.06.2013.

I innspillet herfra ble det gitt uttrykk for bekymring for de landskapsmessige konsekvensene. Det ble også stilt spørsmål ved om de store påvirkningene et slikt anlegg vil ha på omgivelsene står i forhold til mengden energi som blir produsert, i dette tilfelle 76,7 GWh pr år (inkludert beregnet tap), som er relativt lite i forhold til de fleste andre vindkraftverk som har vært omsøkt i Nordland. Det går videre fram at etableringen av Helligvær vindkraftverk ikke vil ha beredskapsmessig betydning for tilførsel av strøm i Helligvær, siden forsyningen her er tilfredsstillende sikret med kabel fra land og aggregat med tilfredsstillende reservekapasitet.

Etter det vi kan se mangler en tilfredsstillende utredning av konsekvenser av ny sjøkabel for forekomst av korallrev i området, og det kan stilles spørsmål ved om utredningen for naturmangfold i tilfredsstillende grad har påvist og vurdert planområdets botaniske verdi.

INNSIGELSE

Fylkesmannen fremmer innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Helligvær vindkraftverk ut fra følgende forhold:

- *Hensynet til konsekvensene for nærmiljøet på Sørvær, og landskapsverdi og friluftslivsinteressene som er knyttet til området.*
- *Manglende utredning av konsekvenser av etablering av sjøkabel og utilstrekkelig utredning av konsekvenser for naturmangfold gir ikke et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag.*

Nærmere begrunnelse

Utredningene som er gjennomført av konsekvenser for landskapsverdi og friluftslivsinteresser viser at vindkraftverket som er planlagt på Grimsøya og Valøya i Helligvær vil få store negative konsekvenser for nærmiljøet på Helligvær. Selv om vindkraftverket er begrenset til 6 turbiner, vil disse være svært synlige i dette åpne landskapet. Store deler av Sørvær, der mesteparten av befolkningen bor, ligger i den såkalte «inngrepssonen», der «vindturbinene visuelt vil okkupere omgivelsene, og vingenes rotasjon vil fange oppmerksomheten» (jf. pkt 7.8.1 i landskapsutredningen). Nærmiljøet på Sørvær, som i friluftslivskartleggingen som er utført i regi av Salten friluftsråd er klassifisert som «svært viktig», vil videre bli belastet ved at Grimsøyvalen, som er det viktigste bade- og

utfluktsområdet i øygruppen, bare blir liggende noen få hundre meter fra nærmeste turbin. Vindturbinene vil her «visuelt totalt okkupere omgivelsene» (jf. delutredningen om friluftsliv og ferdsel), og støy og skyggekast vil i større eller mindre grad (avhengig av sol- og vindforhold) også bidra til å redusere verdien av området som friluftsområde (området vil til dels ligge i rød støysone). Denne belastningen, som først og fremst vil berøre befolkningen på Helligvær, fremstår som stor.

Vi finner videre at konsekvensutredningene som er gjennomført ikke gir tilfredsstillende avklaring på om konsesjon bør gis, og ev. hva slags tilpasninger / avbøtende tiltak som kan / bør gjennomføres. Dette gjelder følgende forhold:

- Det går fram av utredningen for fiskeri og akvakultur at det er korallrev i området Landegode – Bliksvær, uten at dette er nærmere avgrenset, og uten at konsekvensene av legging av ny sjøkabel gjennom området er utredet. Som det går fram av utredningen er korallrev av typen *Lophelia pertusa* klassifisert som nært truet, fordi en vesentlig del (30-50 %) av revene i større eller mindre grad allerede er skadet av bunntråling. Slik vi ser det er det ikke tilstrekkelig at det foreslås som «avbøtende tiltak» at korallrevene skal kartlegges for «å sikre en traséføring som ikke kommer i konflikt med levende rev». Dette forholdet burde vært avklart som grunnlag for søknaden, av hensyn til berørte parter, og som sikkerhet for at disse naturverdiene blir ivarettatt.
- I fagrapporten om naturmangfold fastsettes naturtypen i området til «naturbeitemark» av middels verdi, fordi det ikke ble registrert arter i området som er klassifisert på rødlista. I den samme perioden registrerte imidlertid botaniker Bernt Gunnar Østerkløft tre rødlistede plantearter her (busttjønna, fjellnøkleblom og smalmarihand), i tillegg til en rekke arter som han (Østerkløft) mener bør vektlegges, fordi de er lokalt sjeldne / befinner seg i grensen av utbredelsesområdet. Forekomster av arter på rødlista endrer, etter det vi kan se, forutsetningen for verdisetningen av naturtypen, noe som medfører økte konsekvenser av utbyggingen. Naturtyper som «naturbeitemark» tilsier videre at det også her kan være mulig å finne bl.a. beitemarksopp som står på rødlista. Registrering av slike sopper bør imidlertid foretas seinere i vekstsesongen. Ut fra at naturtypen «naturbeitemark» er blitt identifisert, kan det kan stilles spørsmål ved hvorfor det ikke ble foretatt en ekstra kartlegging med sikte på slike mulige funn. Østerkløft hevder for øvrig i sin rapport at vegetasjonstypen her er «kystlynghei», som har status som trua (EN) på [Norsk rødliste for naturtyper 2011](#), mens kulturmarkseng (naturbeitemark) har status som sårbar (VU). Om Østerkløft har rett i sin vurdering, vil konsekvensene av nedbygging og fragmentering av området i tilfelle øke ytterligere. I den grad området i større grad blir brukt til beite, noe opplysninger i rapporten til Østerkløft kan tyde på, vil vegetasjonstypen i større grad få karakter av kystlynghei. Østerkløft skal ha sendt rapporten til NVE, men den legges for ordens skyld også ved dette brevet.

Innsigelsen er forankret i [naturmangfoldlovens](#) kap II, jf. § 8, der følgende går fram:
«Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.»

I dette tilfellet dreier det seg om et naturinngrep som fullstendig vil endre landskapskarakteren i et område som i dag fremstår som lite berørt, og der store deler er klassifisert som INON-områder (områder som ligger lengre enn 1 km fra tyngre tekniske inngrep, jf. klassifiseringen vist på [Miljødirektoratets hjemmeside](#)). Bevaring av mangfoldet av landskap er, i henhold til naturmangfoldlovens § 1, en del av formålet med naturmangfoldloven.

Ut fra inngrepets omfang må det videre kunne forventes at det foreligger en fullt ut tilfredsstillende kartlegging av biologisk mangfold i planområdet, slik at tiltaket eventuelt, så langt som mulig, kan justeres i forhold til kjente forekomster av rødlistede arter. Supplerende registreringer som er foretatt har påvist at det her fins slike arter, og at det følgelig også eventuelt kan være behov for andre tilpasninger / avbøtende tiltak enn generell aktsomhet, som angitt i kap. 8 i konsesjonssøknaden. De samme forholdene gjør seg gjeldende i forhold til mulige konsekvenser for biologisk mangfold knyttet til korallrevet som, i følge opplysninger fra Bodø Fiskarlag og Nordland Fylkesfiskarlag, skal finnes i området Landegode – Bliksvær, og som sannsynligvis vil bli berørt av kabel for ilandføring av strøm.

Vi viser i denne sammenhengen til naturmangfoldlovens § 12, der følgende går fram:

«For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.»

Ved at særskilt sårbare lokaliteter på land eller i sjø ikke er kartfestet, er det heller ikke mulig å fastsette avbøtende tiltak som, så langt som mulig, bidrar til å redusere konsekvensene av vindkraftverket med sjøkabel.

I henhold til lovens § 9 skal «føre-var-prinsippet» legges til grunn

«når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet».

I og med at det er usikkert om konsekvensene for naturmangfoldet i planområdet / langs sjøkabeltraseen kan bli større enn beskrevet i de tilsendte konsekvensutredningene, samt at det ikke er tilstrekkelig grunnlag til å fastsette ev. avbøtende tiltak, bør søknaden avslås ut fra dette.

Fylkesmannen er, gjennom sitt embetsoppdrag fra Klima- og miljødepartementet, bl.a. pålagt å påse at hensyn til naturmangfold, landskap og friluftsliv ivaretas i plansaker og saker etter sektorlover.

MERKNADER

Selv om det er sannsynliggjort at området ikke har spesielt stor verdi som trekkområde for fugl, hadde vi gjerne sett at dette var verifisert ved feltundersøkelser i trekktidene. Dette for bedre å kunne vurdere mulige konsekvenser av kollisjoner mellom fugl og vindmøller (jf. innspillet herfra til planprogrammet).

Selv om havørn ikke lenger er oppført på Norsk Rødliste, er det uheldig at det planlegges vindkraftverk i et område med tett bestand av havørn. Nyere forskning på Smøla viser at det er tilstrekkelig at avstanden til hekkende havørn er 5 km, for at etablering av vindparker ikke skal ha negativ effekt for denne symbolarten (jf. [CEDREN 27.08.2014](#)).

Det går fram av rapporten for naturmangfold at tiltaket vil ha stort negativt omfang for «*det lokale hekkeparet som bruker området*», men at omfanget vurderes som «*middels negativt*» for havørnbestanden i Helligvær. Etter det vi kan se er det imidlertid i det hele 5 – 6 par havørn som hekker på Helligvær, og 4 – 5 av disse har territorier som ligger innenfor en avstand på 5 km. Vindkraftverket kan følgelig ha negativ effekt for disse ørnene, som i verste fall kan bli ofre i kollisjon med rotorbladene. Slik vi ser det kan tiltaket derfor også få stort negativt omfang for havørnbestanden i Helligvær som helhet.

AVSLUTNING

Innsigelsen fra Fylkesmannen er fremmet etter en samlet vurdering av konsekvenser for nærmiljøet i Helligvær, og behov for bedre grunnlag av konsekvenser for naturmangfold. Den innebærer at NVE ikke uten videre kan gi konsesjon som omsøkt.

Fylkesmannen vil være innstilt på ev. videre kontakt med NVE i denne sammenhengen.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg

Tore Vatne (e.f.)
fung. fylkesmiljøvernsjef

Kopi til:

Bodø kommune	postmottak@bodo.kommune.no
Aleksander L. Pedersen	aleksander.pedersen@nmbu.no
Miljødirektoratet	post@miljodir.no
Nordland fylkeskommune	post@nfk.no
Bernt Gunnar Østerkløft	bernt-go@online.no
Zephyr AS	Postboks 17

1701 SARPSBORG

Vedlegg:

- 1 Uttalelse fra Bernt-Gunnar Østerkløft av 01.08.2014 med registreringer og vurderinger av naturmangfold i området for Helligvær vindkraftverk